

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Slovo k rodákam!

Národné požiadavky vo vlasti našej priniesly veľmi vážne pohyby politické, i nevieme dnes, čo bude zajtra. Liberálna strana sa trhá a nevie, čoho sa má chytať. Vodcovia jej sú zmätení, lebo vidia, že dorozumenia medzi sebou nemajú. Jeden chce volačo z národných požiadavok popustiť, druhý nechce ani očut o tom. Každý má iný cieľ pred sebou a predsa zo všetkého nič nemôžu vyviešť. A to dobre tak. Už je čas, aby táto strana sa poddala, veď nič dobrého a súceho po sebe nezanechá, jedine smutnú rozpomienku na cirkevnopolitické zákony, ktoré tak mnoho neporiadku do života priviedli. To heslo Széllovo: «pravda, zákon a spravodlivosť» bolo len na papieri a len tam sa ukázalo, kde bolo zapotrebné oči zaslepiť. Tedy nemáme príčiny za ztratu liberálnej strany ani najmenej čo banovať. To bola strana nie pre ľud a za ľud, ale bola len pre seba, za masné hrnce a za kazárov.

Ešte i dnes jeden kazár-žid viac stojí v očiach liberálnych pánov, nežli desať «hlúpych» sedliakov, ktorí poriadneho mena nedostanú, len priam vtedy, keď sa to k voľbe chýli. Vtedy je i sedliak «pán brat», aj pán «oni»; ale po voľbe zostane zas len «chrapúň». Takto si Vás, drahí rodáci, liberáli vážia a ctia. Čo poviete na to voličia? ... Či ste to nezkúsili? ...

A predsa sa mnohí ešte i dnes za nosom vodíť dajú! ... nenahliadnú to, že by bol už ráz čas dobre rozmýšľať aj o svojom postavení. A pýtam sa Vás, rodáci, v čom sa vám premenil Vás hmotný stav? V čom Vám je zlahčené? ... Nedajte sa mámiť všeliakými rečičkami a sľubami; lebo to, čo sľubujú, i tak musejú dať. Aj keď čo

kde spravili, to len k vôli novým kazárskym zemepánom robia, ktorí majú dnes všetko v rukách, i k vôli tým staroliberálnym ablegátom, ktorým už i tak službu vypovedia. Lebo, viete, židi tí vopred cítia premenu vo vláde, tak, jako aj v krajine; a žid vie špekulovať — obráti sa tam, kde je sila a moc, tojest vláda. Istý starý židák zo Žilini, ktorý sa málo zaobera s politikou, hovoril mi: «uvidia, keď židáci žiadajú tiež národné požiadavky, príde čas, že židi budú bojovať aj za úplnú samostatnosť uhorskej krajiny.» A toto sa všetko môže stať; lebo židia predvídajú tie veľké premeny v našej krajine. Oni sú istí, že pri včulajších pomeroch je národ náš nie priam šťastlivý — a toto dlho trvať nemôže.

Jeho veličenstvo náš kráľ vypočúval tieto dni mienku popredných uhorských politikov. No doteraz nevieme, že ktorých mienka bude platná; ale to vieme, že s týmto ešte koniec obštrukcii nebude.

Za takýchto neistých a príliš napnutých pomerov človek má byť pripravený na akékoľvek prekvapenia; i nenie vytvorené ani to, že nová vláda rozpošle snemovňu a vypíše voľby nové tým cieľom, aby sa celý národ pri voľbách osvedčil mohol, zdáľž mu ozaj nechýbí iné, ako po maďarský kommandované regimenty?

Majte sa tedy na pozore, rodáci! Snáď ste zbadali, že ablegáti už teraz chodia po okresoch nie tak z lásky a dôvery k vám, ale z lásky a dôvery k židom a pánom a ich peniazom a zo strachu nad mandatom svojim. Vy ale nepočúvajte na sladké reči jejich ani na žiadne sľuby, veď tých liberálnych hlúpych sľubov bolo už dost a dost, ale splnené ich ešte nikto nevidel. To je nie žiadna pravda, že by ten volič-sedliak bol

ozaj taký bojzlivý hlupák alebo podkupný mamlas, ako si to páni liberáli o vás myslia a s uškľabenými tvármi medzi sebou povrávajú!

Rozházanosť porúčajúcej už strany liberálov očividome dokazuje nám, že týchto ľudí nespája a nevedie žiadna jednotná myšlienka. Keby vopravdu chceli krajine poslúžiť a za dobro národ pracovať trebárs už aj na ten liberálny spôsob; v tejto práci mali byť všetci svorní a jednotomyseľní. Ale čo vidíme? Kolko hláv liberálnych, tolko plánov a smerov; ale každý ten plán a smer má za cieľ len to: udržať sa pri vláde a pri oročkách vlády za akúkoľvek cenu. A preto nevedia ani, ako sa chovať voči národným požiadavkám, bo nevedia ešte dnes, čo by bolo pre nich lepšie. Ak si nová vláda osvojí tie národné požiadavky, vtedy všetci liberáli budú kričať za ne, ak si ich ale neosvojí, vtedy páni liberáli aj pri voľbách budú mlčať o tých požiadavkách.

Nuž a keď požiadavky tie sú skutočne potrebné a bez narušenia jednoty a moci nášho vojska sa previesť dajú: my všetci súhlasíme s nimi. Ale ľud chudobný má ešte iné a to o veľa vážnejšie požiadavky, i milšie by nám bolo, keby páni Košuthisti radšie za tieto obštruovali. Veď u nás najväčšia väčšina daňujúcich občanov nemá až podnes volebného práva! A to je predsa haňba pred všetkými vzdelanými krajinami. Nuž prečo-že tedy neobštrujú Košuthovci za rozšírenie práva volebného. Povieme vám: Liberáli a Košuthisti nebojujú za rozšírenie volebného práva preto, lebo sa boja ľudu. Áno, boja sa vás, statočných občanov a boja sa aj strany tej, ktorá bojuje za práva ľudu a dobrobyt jeho.

Opakujeme: akékoľvek potrebné požiadavky národné — jestli sú ony aj možné, my s ochotou prijímame, ale nech si žiaden liberál, ani Košuthovec nemyslí, že s takými požiadavkami nás už vyplatí, alebo že oči nám zaslepí.

Našich požiadavok je o veľa viac, a tie len strana ľudová, strana to naša hlása. Od tejto strany nás už viac nik neodtrhne; s ňou bojujeme, na jej zásady prisaháme a pod jej práporom musíme konečne zvíťaziť!

Nech žije strana ľudová!

Kozák.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Páni obštruanti sa hnevajú.

V poslednom čísle spomenuli sme, že vrchnosť vojenská nariadila, aby sa vyslúžení vojaci tohoto roku nepúšťali na slobodu, ale aby zadržali sa k ďalšej službe. Táto ďalšia služba má trvať do 31-ho decembra.

Každý vie, že vyslúžených vojakov nepustia hneď na slobodu len preto, lebo nemajú regrútov. A regrútov niet preto, lebo Košuthovci s obštrukciou znemožnili, všetko pojednávanie na sneme a tak prekazili aj odhlasovanie regrútov. Starí vojaci sa tomu prekvapeniu tešit veru nebudú, a ich rodičia a príbuzní ešte menej; slovom u ľudu to zapríčini veľkú nespokojnosť, a nenie nemožné, že bude hromžiť každý aj na tie požiadavky národné, aj na tú obštrukciu, aj na celú stranu Košuthovu za to, že teraz hľa tolko vojakov, ktorí do politiky sa nemiešali, bude ukrivdených.

Košuthovci sa veľmi zlobia na toto nariadenie, bo im ono môže predsa len najviac škodiť, ale darmo sa hnevajú, bo takéto nariadenie zakladá sa na zákone.

Zákon o brannej z moci z r. 1889. vo svojom 8. §-e znie nasledovne:

«Slúžobný čas ... začína sa dňom vstúpenia do služby. Končí sa ale v každom služobnom záväzkovom pomere — bez ohľadu na deň vstúpenia do služby, — 31. decembra toho roku, v ktorom patričná služobná zaviazanosť vypršala.»

Zákon tedy dovoľuje takýto poriadok, ba zákonné by bolo i také nariadenie, ktorým by sa povolali do aktívnej služby i rezervisti a náhradní rezervisti. XVIII. zákonný článok z r. 1888. v svojom 1. §-e znie totiž nasledovne:

«Prvoročnú rezervu a náhradnú (ersatz) rezervu z posledných troch assentačných ročníkov — nakoľko by to vyžadovaly zvláštne okolnosti — dľa miery a času nevyhnutnej potreby na rozkaz jeho veličenstva možno zadržat, poľažne povolať do aktívnej služby.»

Že také «zvláštne okolnosti» nastanú ak opposícia odhlasovanie rekrútov i naďalej bude prekážať, to netrpí pochybnosti. Veď v tom páde, keď roky tri by vyslúživší vojaci pustení boli na urlaub a rekrúti by nenarukovali, počet aktívneho vojska klesol by na taký nepatrne malý počet, žeby sa tým, obzvlášť teraz keď horí na Balkáne, ohrozovaly záujmy monarchie. Je už najvyšší čas, aby opposícia prišla k lepšiemu rozumu, lebo ak to ďalej takto pôjde, veľmi si poškodí pred obeceostvom krajiny.

Návšteva anglického kráľa vo Viedni.

Dňa 31. augusta prišiel anglický kráľ Edvard VII. do Viedne na návštevu nášho panovníka. Jeho veličen-

stvo uvítal svojho hosťa na utešene ozdobenom železničnom nádraží, kde sa sišli aj arcikniežatá: Franc Ferdinand, Ludvik Viktor, Franc Salvator, Rajner a koburgské kn. Filip. Jeho veličenstvo bol odený v plukovníckej rovnošate svojho anglického gardového dragónskeho pluku s podväzkovým rádom, ktorý mal aj arciknieža Franc Ferdinand. Keď vlak dojachal na nádražie, vojenská hudba hrala anglickú hymnu «Good save the king», keď zo salónneho vozňa vystúpil anglický kráľ Edvard v plukovníckej rovnošate svojho rakúsko-uhorského 12. husárskeho pluku, s veľkým krížom rádu sv. Štefana na prsách. Uvítanie sa panovníkov bolo mimoriadne vrele. Najprv si vrele pravice potriasli a potom sa dvakrát objali a pobožkali. Potom si panovníci vzájomne predstavili svoje sprievody, prešli popred parádnú stotinu a potom sa usadili na skvostný štvorspražný Daumont-hintov. Keď hintov vyšiel z nádražia, obrovské-obecenstvo vypuklo v búrlivé «hoch!» Oduševnené ovácie sa opakovali po celej ceste až do Burgu.

Keď panovníci so svojimi sprievodmi vťahli do Burgu, tu kráľa Edvarda uvítali aj ministerskí predsedovia Körber a gróf Khuen-Héderváry. Po uvítaní anglický kráľ utiahol sa do svojich izieb, aby si odpočinul.

O 8. hod. bol v Burgu slávnostný obed na počtu anglického kráľa. Na dvornom obede boli aj ministerskí predsedovia Körber a gróf Khuen-Héderváry, spoloční ministri gróf Goluchowsky a Burian, generálsky sbor, predsedovia rajchsrátu a panskej snemovne, hl. mešťanosta a iné vysokopostavené osobnosti. Do siene anglický kráľ doviedol sa s arcikňažnou Mariou Jozefou a jeho veličenstvo so svojou dcérou arcikňažnou Mariou Valeriou.

Jeho veličenstvo počas obedu vstal a povedal nasledovnú zdravicu:

Veľmi sa tešiac, že vaše veličenstvo môžem utiť jako svojho hosťa, zo srdca vás pozdravujem. V tejto návšteve vidím novší záloh *udržania toho úprimného a dôveryplného pomeru*, ktorý jak medzi našimi familiami tak i medzi našimi krajinami už oddávna jestvuje a ktorý sa korení v tým pevnejšej pôde, ponač *medzi nami niet žiadnych politických záujmových protiv*, ktoré by tento potešiteľný pomer vystavily nebezpečiu pomútenia. V tej pevnej nádeji, že v tomto ohlade ani budúcnosť nedonesie žiadnej zmeny, vyslovujem vďaku vášmu veličenstvu za tie rozličné znaky priateľstva, ktoré ste mi pri rozličných príležitosťach preukázali a tento pohár dvíham na zdravie vášho veličenstva privolávajúc: Nech žije jeho veličenstvo kráľ Edvard!

Panovníci si štrngli, vojenská hudba umiestnená na galerii zahrala anglickú hymnu. Po krátkej prestávke kráľ Edvard odpovedal nasledovným toastom:

Dovoľte veličenstvo, aby vám vyslovil vďaku za vašu srdečnosť. Môžem povedať hlboko ma dojalo to prijatie, ktorého som bol účastným v tomto veľkom svetovom meste. Vaše veličenstvo vie, že som sa vždy s najväčšími sympatiami choval oproti vášmu veličenstvu a vášmu domu. Vaše veličenstvo môže byť o tom isté, *tie city* voči vášmu veličenstvu a vášmu domu,

ktoré som zdedil po svojej nebohej matke, *vždy zostanú čo najvreljšími*. Dovoľte veličenstvo, aby dnes, keď som od svojho nastúpenia na trón prvý raz hosťom vášho veličenstva, (pozdvihnutým hlasom) vymenoval vaše veličenstvo za maršala mojej armády. Na zdravie jeho veličenstva cisára a kráľa prázdnil svoj pohár. Nech žije vaše veličenstvo!

Vojenská hudba zahrala na to «Gotterhalte». Počas obedu sa panovníci veľmi živo shovárali i s blízko sediacimi členami panovníckeho domu. Obed trval asi hodinu. Potom kráľ s hosťami odišiel do susednej dvorany, kde sa s prítomnými poshovárili. O 9. hodine anglický kráľ a dvor utiahol sa na odpočinok, načo sa ostatní hostia rozišli.

Francúzi a Nemci.

Präsident francúzskej republiky cestou francúzskeho veľvyslanectva v Berlíne päťtisíc frankov poslal na podporu povodňou zastihnutých pruských Slezávov. Tento dar präsidenta urobil v Berlíne ten najsympatickejší dojem, kde v tomto skutku vidia nielen humanitu, lež i dôkaz toho, že i vo Francúzsku myšlienka revanžnej vojny začína tratiť svoju rozohňujúcu silu práve tak, ako v Nemecku šíri sa cit susedského priateľstva naproti Francúzom. O dare präsidenta Loubeta «Nat. Ztg.» píše takto: «Ludomilný skutok präsidenta Loubeta zaiste urobí príjemný dojem jako v úradných kruhoch, tak i medzi ľudom. Iniciatíva francúzskeho predsedu pochodiaca z uznania hodného ľudského citu, je dôkazom toho, že tie sväzky, ktoré na ceste civilisácie napredujúce veľké kultúrne národy spájajú, sú i medzi Francúzskom a Nemeckom. Tento spoločný kultúrny záujem už oddávna sa ukazoval nielen v podporách proti živelným pohromám, lež i vtedy, keď nemeckí a francúzski námorníci v okamihu nebezpečia stáli úzko pri sebe». — Toto sa pohľadá na spoločné pokračovanie francúzskych a nemeckých námorníkov v Číne počas povstania boxerov. — Podobne píšajú aj ostatné časopisy nemecké a poukazujú na to, že nemecký cisár Vilhelm 12.000 mariek poslal pre nešťastníkov mesta St.-Pierre, ktoré zničil výbuch sopky Mont-Pelée. Cisár Vilhelm i predtým mnoho pozornosti venoval Francúzom, ale präsident republiky len teraz po prvý raz vrátil túto pozornosť cisárovi.

BISKUP SÁMUEL HETYEY

Katolícka cirkev v Uhorsku má zase smútok. 1-ho septembra, v útorok, zomrel jej päťkostolský biskup *Sámuel Hetey*, jeden z najvyšších duchovných pastierov, vzdelaním svojim ozdoba cirkve a vedy, bohumilým životom radosť kresťanského ľudu.

Sámuel Hetvey mal ešte len 59 rokov. Mal už dávnejšie raka na črevách. Toho leta strávil v Karlových Varoch a hľadal zotavenie. Nemoc vystupovala vždy ukrutnejšie; biskup sa musel dať i operovať, — ale iná bola sudba božia: v útorok, odpolednia o pol 2 hodine, po prijatí sv. sakramentov tišku — Pánu usnul.

Nebohý biskup postupoval na svojej kňazskej dráhe veľmi rýchle. Skončiac ostrihomské semenište, v 27 roku bol vysvätený; kaplanoval najprv v Šomorine, čo skoro sa však upozornil na jeho znamenité doby primas Šimor a vzal ho k sebe. Bol potom profesorom v Trnave na gymnasiu a od r. 1874 na semeništi v Ostrihome, od roku 1885 na Pazmaneume vo Viedni. Od roku 1894 bol kanonikom, o dva roky na to titulárnym opátom a r. 1897 vymenovalo ho Jeho Veličenstvo za biskupa pätikostolského. Zvečnený biskup, zapísal svoje meno do kresťanských srdc šlachetnou dobročinnosťou; jeho dary na cirkevné a osvetové ciele obnášajú vysoké stá tisíce korún.

Daj mu Pane pokoj večný i večné svetlo nech mu svieti!!

Obrázok zo života.

Sišlo sa niekoľko kamarátov z mokrej štvrťi v krčme, kde usilovne pofahovali ten čertov nápoj až do noci. No mysle pobúrené, jazyky rozviazané začaly všeličo do sveta tárať, jako to korhelja v obyčaji majú. Pretrasú všetko bez toho, žeby vedeli o čom hovoria. Tak aj naši kamaráti rozgurážení pustili sa do politiky a politizovali tak, že sa aj zauškovali, čo obyčajne koniec toho býva. No, ale hnev medzi korhelmi dlho netrvá, lebo treba smiernu piť, a tak zas sa začne nová hra. Keď už sily opúšťajú, oči sa kalia, hlava klesá, vtedy sa teprv posbierajú domov; no, na cestu treba ešte potúženia — ruku ledva už pohne — zato ale sklenicu chytí do ruky a bárs sa kláti sem i tam, predsa ešte musí i to vyslopať. A tak už celkom dobratý ide jedon za druhým domov; však sa zajtra porachujú (porátajú) so židom, čo židák rád veľmi očuje — on dobre vie prečo. A naši kamaráti budú mať príležitosť zas do krčmy ísť.

Ale pozrime po nich, jako sa domov dostanú. Vidíme jedného z nich, že sa približuje k domu svojmu, vôle dnu a žena, ktorá ho už s hnevom čakala, naňho zakričí:

— Ty obluda prekliata korheľská, čože si nezostal hneď tam v sude spať, čo by si sa už raz nachlastal, ty hnusa smradľavá! Smrdíš tým trúnčiskom jako zdoch, škoda, že si sa už nezalial, aspoň by človek mal už ráz pokoj!

— Pst! ticho! Bol som s kmotrom, nuž sme sa počastovali — hovorí chriplavým hlasom muž — a preto teda mlč!

— A ja ti mám mlčať?! Ty svetská mátoha, ty si

dobru vôľu robíš a ja s deťmi abych sa trápila, starala o všetko — a ty celé dni v krčme stráviš, nedbáš o nič, nech všetko zahynie! Už máme dosť navešano, ale ty nech máš len flašu plnú, nedbáš, kým žid neprijde nás vyhnať von! Takto hľa gazduješ!

— No mlč, lebo ináč bude zle! Deti zobudíš!

— Nech zobudím, aspoň budú vidieť, jakého korheľa otea majú.

A vskutku deti prebudené vidiač otea klátiaceho sa, mali z neho radosť. Žena ďalej kázeň drží:

— Ty naničhodník, ty nočný tulák, ty mne povieš, abych mlčala keď ja robím, usilujem sa, aby sme dačo mali, a ty ideš všetko zmárniť? Ty ožran, nemáš hanby, nemáš citu, ty si otec deťom? staráš sa o ne? si ty gazda? Ktorý poriadny gazda tak robí jako ty, aby celé dni a noci v krčme vysedával? Do kostola ísť, to sa ti ťaží, ty bezbožníku nešťastný! Jaký je to život? Nuž či sa to patrí na jedného poriadneho človeka a otea takto robiť?

— No, už len čuš, veď len jakosi bude — hovorí náš otrávený brat z mokrej štvrťi. Možno žeby aj dobrú jeho ženu ubil, ale nevládze na nohách stáť. Preto dobrá žena svojho muža vyzliekla a potom ho do posteľi uložila.

Pozrime druhého kamaráta čo robí.

Ten dvere otvoriac, búšil hlavou o stenu, až sa mu v očiach zaiskrilo, takže omráčený spadnul do koryta, kde žena mala kvas na chlieb zarobený. Žena prizala nazlobená; vidiač v koryte muža, začala sa i s deťmi smiať, nechajúc ožrana v koryte sa miesiť

Tretí spadnul do kapustného suda, štvrtý sa v hnojávke našiel atď. No, výčitky od žien viac-menej jednaké boly jako pri prvej.

A dobre je, kde ešte muž koľko-toľko očúva na ženu: ale beda, kde oba korheľujú! Tam je koniec i manželstvu, i gazdovstvu, i výchove dietok.

Ludia, chráňte sa korheľstva! Ženy, varujte si mužov od tohoto veľkého nešťastia! Chlapi, zakazujte ženám do krčmy chodiť, lebo beda je stavu manželskému. Rodičia, majte starosť o deti, aby do krčiem — kde je hotové peklo — nechodily, lebo krčma je zlomkrk všetkého. Tisíce a tisíce ľudí prišlo pre krčmu o majetok, o statočnosť, o pokoj, slovom o všetko.

Vstupujte do spolkov striezlivosti, lebo len toto vo vás udrží jak dušu tak i telo zdravé, a kde sú tieto dve veci zdravé, tam je všetko, že si človek ziaďať môže.

Lutišan.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

V XX-tom století.

Moderné ovzdušie je nie zdravé. Moderné ovzdušie nám neslúži. Čosi jako ťažká hmla nás dusí. Stojíme jako na sopke, ktorá sa chystá strašnú lávu chrlíť. V celom svete začína sa to bortiť a praskať. V tomto našom dvadsiatom stoly pripravuje sa niečo hrozného, hroznejšieho nežli bola veľiká francúzska revolúcia; preto že táto mala ráz do istej miery predsa len miestny. Za tých sto rokov od veľikej revolúcie francúzskej zásady revolučné rozšírily sa po celom kresťanskom svete. Duch revolučný zasahuje vždy širšie kruhy sociálne. K revolúcii pripravuje sa čo deň účinnejšie a účinnejšie, vždy systematickejšie. Dávy sa v pripravovaní revolúcie takrečeno vycvičujú — ovšem rôznym spôsobom. Málo kto má o tom pravý pojem, čo sa deje a k čomu sa to chystá.

Za našich časov je svet na dva tábory rozdelený. Tábor Kristov a tábor satanášov. V tábore Kristovom sú s telom s dušou Kristu Pánu oddaní kresťania katolíci. V tábore satanášovom sú s telom dušou satanášovi oddaní žido-zednári, liberálni tatáry, socialisty, kommunisty, anarchisty, nihilisty, všetci nevercovia, neznaohovia. Nad prvým táborom veje prápor Kristov — prápor kríža. Nad druhým táborom veje prápor satanášov, prápor mogendoved a zednárska kelňa. Na prvom prápore je nápis: «V kríži jedine spása,» a «v tomto znamení zvíťazíš!» Na druhom prápore je nápis: «Zhuba krížu, preč s krížom!» V tábore prvom je heslom: «Boh a svätá viera Ježiša Krista!» V tábore druhom heslom je: «Peniaze a nevera!» A jakýže bude výsledok dvoch týchto táborov po celom svete stojacích proti sebe v šiku nepriateľskom? Slovutný veľiký biskup Ketteler predpovedal: že medzi tymito dvoma tábormi, medzi táborom Kristovým — katolicizmom a táborom satanašovým — socializmom — rozhodne svetový boj. Prijde svetový boj, prijde obrat krvavý, ohnivý, krvavejší a ohnivejší, nežli bol táboritský a francúzsky. Prijde sklesnutia Európy do stavu barbárskeho, vandalskeho, do stavu sobeckého násilia a zhovädilého rozkošnictva.» A francúzsky učeneo De Maistre vo svojom spisu Consider sur la France praví: «Môžeme zcela určite predvídať, že strašná revolúcia, ktorej svedkami sme boli, jest len predihrou inej, ktorá

bude mať strašné udalosti». A messiaš delníkov, židák Lasalle prorokoval: «Že prijde revolúcia so všetkými konveriami násilia, s kaderami divoko vľajúcimi, s međenými sandály na nohách». Táto hrozná revolúcia, táto hrúzyplná krvavá katastrofa v tomto našom dvadsiatom stoly prijde iste. Túto hrúzyplnú krvavú katastrofu spôsobí židozednárska sociálna demokracia, kommunisty, nihilisty, anarchisíy, nevercovia, neznaohovia, potom nastane ochlocracia t. j. luzovláda. Sberba satanášova, židozednárska sociálna demokracia bude sláviť víťazstvo, ale toto jej víťazstvo nebude dlho, bude len za krátky čas trvať, toto víťazstvo bude i jej hrobom, bo ochlocracia síce borí — a borí je ľachko, ale nový nynejšieho lepší spoločenský rad vybudovať nikterak nebude môcť na základe oných síce nemožných, ale tisícami a tisícami delníkami prijímaných zásad, ktoré nutne vedú k hroznej anarchii. A tak ľudstvo bude musieť sa uchopiť programmu kresťansko-sociálneho. Len v návratu ku Kristu jest spása spoločnosti, spása ľudstva.

Slovutný Gibbon učinil síce výrok, že vraj naša vzdelanosť nemôže byť zničena, ponevác vraj nenie už barbárskeho národov, ktorí by ju zničili. Ó, nemýlte sa! Nenie treba nového sťahovania sa barbarov, títo barbary už stoja medzi nami! A malý obrázok, jako hodľajú hospodářiť, ukázali r. 1871 v Paríži, * čo nazval Babel jeden z vodcov jejich «len malou šarvatkou prvých stráži.» — Žiadne mesto, žiadna pevnosť, žiadna knihovna, žiadne museum, žiadna sbierka nenie proti takej barbárskej moci istá. Knihy našich slavných knihovien môžu slúžiť jednúc tým novým barbárom ku strojeniu patrónov. Prijde, iste prijde ochlocracia.

A preto kráľovia a vy všetci, ktorí riadite osudy národov, vy parlamenty, vy zemské snemy slyšte a rozumajte: Vráťte národom kresťanstvo, dajte štátom kresťanskú ústavu — konštitúciu —, vráťte spoločnosti kresťanské školy, vráťte a dajte mladíkovi študujúcim zdravú kresťanskú filosofiu, vráťte spoločnosti kresťanské sviatosťné manželstvo, odvrhnite od seba putá a okovy zkazonosného, židozednárskeho liberalismu, tohoto najurputnejšieho vraha cirkve Kristovej, tohoto najhroznejšieho moru pre národy. Vráťte cirkvi Kristovej, cirkvi to katolíckej ono miesto, jaké jej

* Vtedy bola revolúcia kommunardov.

právom Božím vo spoločnosti ľudskej a všetkých radách jejich náleží, najmä zjednajte prístup zásadám kresťanským v sboroch zákonodarných, tak zase vráti sa národom šťastie, blahobyť a spokojenosť. Len v návratu ku Kristu je spása spoločnosti, spása národov.

Preto kráľovia a všetci, ktorí riadite osudy národov, dajte sa poučiť: Slúžte Hospodinu v bázni a trasením plesajte jemu! Chopte sa kázne, aby nerozhneval sa Hosponin, a vy nezahynuli ste uchýliac sa z cesty pravej, aby vás Hospodin nemusel šľahať prutom železným a roztrepať vás jako hlinenú hrnčiarsku nádobu a zfúknuť vás jako plevu s tváry zeme.

Končím tento článok nasledujúcimi slovami: Kto vie jaká hrozná krvavá katastrofa, jaké hrozné krvavé búrky hnať sa budú nad hrobami našimi, nad práchnivejúcimi kosťami našimi; ale môžeme byť pevne, skalopevne presvedčení, že konečne zvíťazí tábor Kristov nad táborom sataňovým, zvíťazí prápor križa nad práporom mogendoveda a kelňy zednárskej; zvíťazí tábor, ktorý má za heslo «Boh a sv. viera Ježiša Krista!» a porazený a zničený bude tábor, ktorý má za heslo «Peniaze a nevera.» A oslava Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve bude velikolepá.

Andrej Rojko,

55ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

BESEDNICA.

Traja bratia.

Na tróne sedel starý a šedivý kráľ. Zrak, oči a dobrotivý výraz tváre jeho prezradzovaly, že za spásu národa svojho pracoval po celý život. Mal troch hodných synov. Žiadal ich k sebe.

— Volal som vás deti milé — hovoril k prichodiacim — lebo mám vám povedať vážne slová.

Starý kráľ pobozkal synov, a posadil ich blízko seba, potom takto pokračoval:

— Ste už dorástli milí synovia, súci ste zastúpiť miesto moje. Hoc neprestúpil by zákon a nebol by nespravodlivým, keby dal kráľovstvo najstaršiemu z vás, ale lo keby podelil ho medzi vás, ale myslím, že vtedy budem najspravodlivejší, keď odmením zásluhy. Choďte teda medzi ľud môj a sbierajte zkúsenosti. Keď sa na-

vrátite, uvidím, ktorý z vás bude najhodnejší, aby prevzal panovanie.

Synovia odobrali sa od otca, a usniesli sa na tom, že jeden po druhom navštívia poddaných otca svojho. Najprv šiel najstarší, ktorého meno bolo Dobrobyť, potom strední, ktorého menovali Biedov, konečne najmladší, menom Statočnosť.

Rok prešiel čo sa boli vydali na cestu. Otec každý deň očakával ich netrpezlivo a s úzkosťou. Jednúc tiché klopanie čul na dvere izby v ktorej sedel zahrúžený v truchlivých myšlienkach. Potom otvorili sa dvere a vkročili dnu traja mladíci, ktorých úzkostlivo čakal. Privinul ich k srdcu, a počal takto:

— Milý synu Dobrobyť, ako vidím netrpel si nedostatok, všetkos' mal, čo telo tvoje žiadalo. Hľa, rúcho tvoje skveje sa v kráľovskom skvoste práve tak, ako pred rokom, jedine ruže tváre tvojej uvädly a oheň oč vyhasol. Povedz, čo si zkusil?

— Najmilostivejší otče, odpovedá Dobrobyť, všade ma prijali s radosťou. Potešil som úzkostlivých rodičov. Uspokojil som núdzne vdovy a siroty. Skalnaté holá a piesočnaté púšte premenil som na úrodné zeme. Staval som kunštovné staviská, šíril som osvetu a vzdelanosť, slovom poľahčil som život ľudu tvojho. Ale aj to musím uznať, že nevedel som ho spraviť blaženým. Kde som sa dlhšie zdržoval, tam pomaly vyhasla viera zo srdca, a miesto jej zaujaly pýcha, nenávisť, škodoradosť, chvála, nenasýtenosť, zátvrdlosť, opovrženosť a ctíziadosť. Prestali ctíť a milovať kráľa svojho. Zostali nemravnými a kruh rodinný obrátil sa v peleš ošklivých hriechov. Kde som predtým doniesol radosť a spokojnosť, odtiaľ zutekať som musel, lebo videl som, že sám nie som vstave blažiť národ tvoj. Zmenilo sa smutné postavenie toto vtedy, keď pripojil sa ku mne brat môj Bieda. A keď aj najmladšieho brata: Statočnosť poznali ľudia, natolko sa zmenili, že počali milosrdenstvo cítiť jeden oproti druhému.

— Na tebe je rad synu môj Bieda, povedz, čo si zkusil medzi ľuďom, prehovoril kráľ ku prostrednému synovi.

— Milý otče, počal mladík, pozri na mňa, a budeš vedieť aký osud ma dostihol. Oh, mne sa len žalosť a najväčšia núdza ušla za podieľ. Nereptal som, trpezlivo znášal som ťažký križ života, hoc bol by sa mal prečo ponosovať. Nikde ma neprijali s radosťou, ba vyhánali ma odtiaľ, kde predo mnou brat môj Dobrobyť chodil. Šiel som teda ta, kde už poznali brata Statočnosť, tam strpeli ma, hoc nie radi. Ak ma volakde navštívil brat Dobrobyť, trpeli ma do času, ale konečne vyhnaní ma von. Kde podarilo sa mi zaujať miesto brata Dobrobytu, tam nazpät vložil som do srdca ľudských úctu, trpezlivosť, bázeň, lásku, cnosť, poníženosť, pracovitosť, nábožnosť, mravnosť, úctu oproti zákonom, vernosť ku kráľovi a spokojnosť duše. Dal som ľudu šľachetné, verné a nábožné srdce, ale uznať musím, že sám neviem urobiť blaženým národ tvoj, lebo ma nenávidí.

— Ešte ja mám predniesť pred teba otče zkúsenosť

svoju — ozval sa najmladší syn: Statočnosť — i potom súd, ktorý sme najhodnejší trónu tvojho. Jaknáhle som vkročil volakde s bratom Dobrobytom, láskave nás prijali, neskôr ale, keď srdcia preplnili sa s náruživosťami, vytvorili nás z kruhu svojho. Šiel som tedy ta, kde sa brat môj Bieda osadil. Prijali ma s radosťou, a ja tak som sa cítil, ako doma. Kedy tedy stalo sa, že pre nedostatok a zármutok rozčúlení ľud ukázal mi dvere, ale neskôr, keď videl som slzy opravdivej ľútosti, a že ľud obanoval v náhlosti spáchané priestupky, vrátil som sa k nemu, a on zakazdým prijal ma s radosťou.

Tam, kde som bol každodenným hosťom a kde po Dobrobyte brat Bieda prišiel, mne sa tešili najlepšie a to hovorievali: všetko sme ztratili, ale zostal nám najväčší poklad: Statočnosť. Keď ale naopak, miesto Biedy zaujal brat Dobrobyt, za čas vydržal som voláko, ale vidiac, že som im obťažným, najmä keď pre hriechy zoškliveli sa mi ľudia, príchol som odtiaľ. Zbadali to ľudia, že chybím im, lebo hovorievali: všetko máme, len statočnosť nie, a čo je hoden život bez nej? Dobré mi padlo, že ľud žiadal ma, ale vzdor tomu povedať musím, že ja sám nie som vstave ľud tvoj, najmilostivejší otče, učiniť blaženým.

— Vidím synovia moji — hovorí kráľ — že usilovali ste sa zadosť učiniť tým povinosťam, ktoré čakajú na vás, akožto na nástupcov trónu môjho; ale ako hovoríte, neboli ste vstave jeden bez druhého ľud môj spokojným učiniť. Poneváž ale ja to chcem, aby poddaní moji šťastliví a spokojní boli, chcem, aby ste všetci traja kráľovali. Nepodelím krajinu medzi vás; dúfam, že s braterskou láskou a s oddanosťou ku národu, vybudujete blaženosť jeho.

Ty, milý synu môj Dobrobyt, dones národu večitú radosť; tvoje účinkovanie; synu Bieda nech mierni radosť jeho a nech ho bráni oproti prostopašnosti; konečne nech prácu vašu šľachtí a venčí najmladší brat váš: Statočnosť.
Poslovenčil: O. H.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Veľkomožný pán opát, kanonik, dekan a farár Ján Med. Zlatháry z Varína 5 korún; p. Fr. Zelinka z Budapešti 2 koruny; p. Ján Smolka z Breslau 4 koruny 34 halierov; p. Ján Kosson, p. Jozef Kosson, p. Pavel Sparda rodom z Rovného; p. Anton Benák z Veľkej Bitše a p. František Masarik z Hliníka každý po 1 korune, tojest dohromady 5 korún; poslali z Gross-Weikersdorfu pán Štefan Galbo 5 marek a pán Ján Šiplák 7 marek; z Königsbergu v Pruskej rodáci z Kassza Rovné p. František Buda z Kis Várad v Nitrianskej 1 kor. 50 hal., p. Štefan Dubrovay z Molnár Vaniga 2 koruny 30 hal., p. Jozef Szuchánek z Čachtie 2 kor., pani Jánova Finka z Geletneku 2 koruny, p. Ondrej Ďurana z Kisuckého Nového mesta 40 halierov; p. Michal Trebatický z Wolfpassing-Hausleiten Dolné Rakúsi 4 koruny; dôstojný p. dekan a farár Štefan Kapallay z Teplički pri Žiline 5 korún; ct. slečna Mariška Studený 2 koruny; prevelebný pán dr Valent Púchovszky, biskupský cere-

moniar z Nitri 1 korunu; p. dr Edvard Mihalovič, profesor na theologie v Nitre 1 korunu; p. kaplán Martin Némédi z Novák 1 korunu; p. Jakub Kertész z Igló 1 korunu; p. Ferdinand Menkina 2 koruny; p. kaplán Béla Dvihally 1 koránu z Baňskej Bystrice; pán Anton Harvantsik z Tešina 1 korunu; p. Jozef Lukáčik z Hvoznice, mlinár 2 koruny; p. Štefan Angyel, mlinár z Krtócz N. Rippény 2 koruny; p. Aloiz Zsidek z Király Lehota Liptov 4 koruny; dôstojný pán Ján Juriga z Bisztricsény 4 koruny; z Pruzsini v Trenčanskej poslali nasledujúci: pán Jozef Kosztka 2 koruny; mladší Jozef Kosztka 2 koruny; Jozef Benyo 1 korunu; Martin Priedhorský 1 korunu a Žofia Kosztka 1 korunu.

Začo všetkým tuto spomenutým úprimne ďakuje a Pán Boh zaplať a požehnaj v mene chudobných farníkov privoláva Ján Greben, farár.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boli korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krestana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jedon každý poušiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín

Jeho veličenstvo kráľ pre uhorskú vládnú křisu neodcestuje do temešskej stolice na veľké manévry, lež po odchode anglického kráľa vráti sa z Viedne do Budapešti, aby vybavil křisu. Jeho veličenstvo kráľa na manévrych zastupovať bude dedič trónu Franc Ferdinand,

ktorý dňa 1. septembra odcestuje z Viedne do Temes-Ujfalú, kde budú bývať v kaštieli grófa Roberta Zselénzského. Na týchto manévroch koncentrovaný bude 7. a 12. vojenský sbor.

Bulharskí panovník v Budapešti. Bulharské knieža Ferdinand v sobotu v noci o 11. hodine so svojou matkou kňažnou Klementinou Koburgovou docestovali z Muráňa do Budapešti. Na východnom nádraží kňažna odobrala sa od svojho syna, načo knieža Ferdinand z Pešťbudína cestoval ďalej do svojej krajiny a v nedelu v noci dorazil do Sofie.

Obrazková výstavka v Žiline. Výstavka našich mladých maliarov v Žiline bude zatvorená dňa 8. sept. Officiálne zatvorenie bude o 2. hodine popoludní, potom ešte až do 6. hodiny bude môcť obecnosť lúčiť sa s obrazami.

Potravný spolok sa utvoril nedávno v Spišskej Novej Vsi. Teraz teda už päť spišských miest má konsumy, a sice: Podhrad, Levoča, Stará Ľubovňa, Podolínec a Nová Ves.

Železná svadba Ján Hrdlička so ženou svojou Antoniou, v Slatine v Čechách, slávil po tieto dni «železnú» svadbu. Manžel má 101, manželka 92 rokov, obidvaja sú čerství, zdraví. Na tejto slávnosti zúčastnilo sa deväť detí, dvadsaťšesť vnukov, sedem pračnukov a dvaja prapravnuci.

Zvláštny nebeský zjav pozorovali na rozličných stranách krajiny. Ešte nebolo sa celkom zotmilo, na západnom nebi sotva blyskalo niekoľko hviezd, keď na východnom nebi zjavila sa utešená žiariaca guľa v ohnivočervenej žiari. Pohybovala sa k zenitu a keď ta došla, bola skoro taká veľká ako mesiac. Na zenite trochu zastala, potom spúšťala sa nadol a žiara zmenila farbu na utešenú zelenú, ale až zrak oslepujúcu. Čím nižšie klesala, tým väčší prechodila zelená žiara do biela. Konečne rozpadla sa na tri hviezdy rovnakej veľkosti, ktoré potom chytro jedna za druhou zmizly, zanechajúc len červený pás za sebou. Starí Indovia tvrdia, že práve taký nebeský zjav videli pred 48. rokom.

Milodar. Z Jurského (Spiš) v Amerike robiaci katolíci poslali na svoj kostol 800 korún. Boh im odpláť stonásobne!

Vojakov nepustia domov. Dosiaľ bolo vo zvyku, že tých vojakov, ktorí už tretí rok slúžia, po jasenných manévroch púšťali domov na trváci urlaub. Vojenský úradný časopis oznamuje, že všetkých vojakov toho roku podržia v službe do konca decembra.

Zmena priemyselného zákona. Dosavadný priemyselný zákon uhorský je natolko nedostatočný, že ani pre naše dosť málo rozvité priemyselné pomery neobsahuje uspokojujúcich opatrení. Naskrze chybujú z neho tie dispozície, ktoré by mali určiť pomer zamestnávateľov ku delníkom, alebo ktoré by mali byť smerodajnými pre súkromných úradníkov. Všeobecné nedostatky riešia sa teraz s časom na čas ministerskými nariadeniami alebo sa nahrádzajú zvláštnymi novými zákonami, akým bol posledný zákon o sbieraní objednávok. I sami priemys-

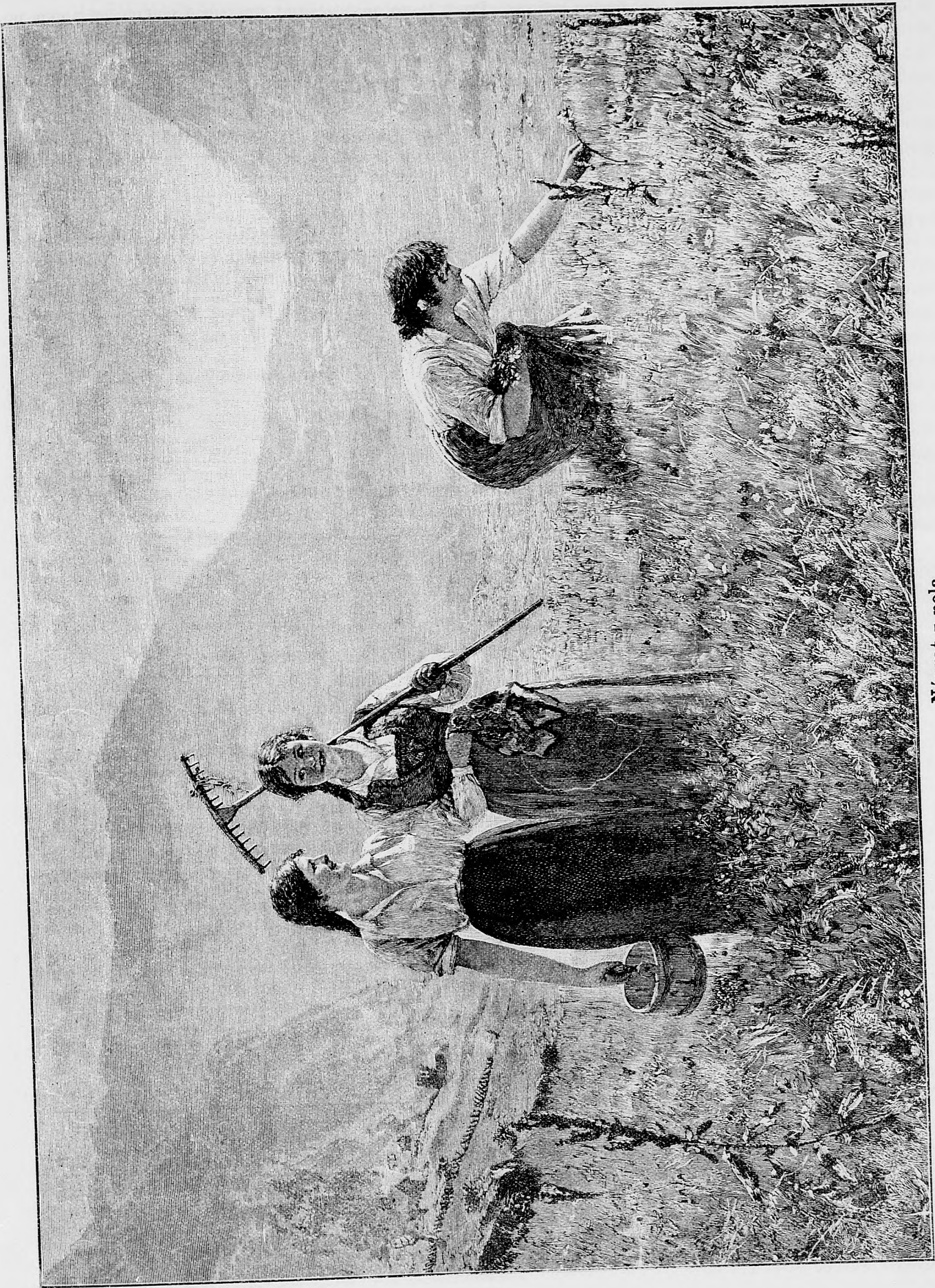
selníci, ale menovite priemyselní zamestnanci už dávno žiadajú buďto nový priemyselný zákon, alebo aspoň takú zmenu, žeby zákon dnešným potrebám vyhovel. Konečne sa vláda ku tomuto kroku odhodlala a jestli Pán Boh pomôže, nuž o rok-dva-tri budeme sa snáď predsa môcť pochľúbiť priemyselným zákonom. Z nariadenia vlády práve dohotovil min. rada Szterényi základný rozvrh; po ruke tohoto rozvrhu začne teraz pracovať na revízii zákona a sľubuje, že pomocou celého radu ministeriálnych úradníkov dohotoví osnovu do jasene budúceho roku. Potom zasadne poradný zjazd veľko- a malopriemyselníkov a delníkov; tieto predostnú svoje zvláštne žiadosti, a tak sa snáď i zákonnej predlohy dožijeme. Dľa úradných správ bude pozostávať predbežný rozvrh zo troch častí: prvý diel bude obsahovať žiadosti zainteresovaných, druhý diel poukáže na cudzozemské vzory z priemyselného zákonodarstva a konečne v treťom diele bude obsažený návrh zákona.

Trojčatá porodila. Tieto dni jedna žena vo Veľkej Lomnici (Spiš) porodila trojčatá, z ktorých však dvoje po pôrode zomrelo.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a sice veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že troj prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti, ktorého cieľ a podmienky medzi našimi dnešnými oznamami možno čítať.

Učitelia v politike. Nedávno sme sdělili, že medzi učiteľmi je hnutie v tom smere, aby sa politicky organizovali. Tieto snahy učiteľstva dostávajú teraz určitejšiu formu v tom vyzvaní, ktoré vydal akýsi výbor a v ktorom sa od učiteľov žiada, aby sa zasadili o — zdokonálenie výučby? myslíte? — alebo o práva ľudu? — to nie, — ale o šovinistické požiadavky. Slovom, aby učitelia šli hrabať z pahreby gaštany pre bláznivých šovinov. Nám začína sa brieždiť, prečo je výučba u nás v tak smutnom stave! Keď v predných učiteľoch taká hlúpa myšlienka môže zkrnúť, vtedy niet divu, že sa nám školstvo rúca! Učitelia majú u nás ovšem mnoho práce, ale vážnejšej práce: predne polepšiť seba, zdokonáliť svoje vzdelanie a hmotné postavenie a potom žiť s ľuďmi, pre ktorých sú, pomáhať im, s nimi cítiť a pracovať, byť im priateľom a radcom. A potom majú i tú úlohu, aby takých výborníkov i s ich ideami konservovali vo špirituse, pre budúci historikov.

Cudzozemskí geológovia v Budapešti. Po tieto dni došlo do hlavného mesta sedemdesiat nemeckých, anglických, francúzskych, amerických a japonských geológov. V spoločnosti bolo aj viac dám. Geológovia si obzreli pamätnosť a vedecké ústavy hlavného mesta, zľadialo odcestovali do Bosny, kde za viac dní prevádzajú budú geologické výskumy.

Návrat z pola.

Chorý veľkoknieža. Z Petrohradu oznamujú, že veľkoknieža Michal Nikolajevič nebezpečne ochorel. Porazilo ho na mozgy, tak že ztratil reč a na celý ľavý bok je ochromený.

Dedictvo ministra vojny. V Štýrskom Hradei tieto dni zomrel rakúsky cisársky radca Anton Ruthmayer, ktorý v testamente celý svoj majetok, asi jeden million korún, poručil ministerstvu vojny na rozličné vojenské dobročinné základiny. Ruthmayer už aj za života svojho obetoval asi 400.000 korún na siroty bezmajetných dôstojníkov.

Elektrické dráhy v štáte Pennsilvánii. Z Ameriky náš dopis. M. M. nám sdeľuje nasledovné: Posledného obchodného roku, končiaceho sa 30. júlom, bolo v Pennsilvánii viac elektrických dráh postaveno, než v bársktorom štáte. Všetky elektrické dráhy štátu dopravily posledného roku 678,785.599 paššašierov, z ktorých zabitých bolo 186 a ranených 2680. Na dráhach Pittsburg Railvays-Co. zabitých bolo zo 179,912.212 paššašierov 79 a ranených 1051. Kdežto na dráhach Union Traction-Co. za tento čas z 325,801.963 paššašierov zabitých bolo 62 a ranených len 300.

Nová vicinálka v Trenčianskej. Minulé dni dostalo jedno konsorcium dovolenie stavať vicinálku na pravom brehu Váhu z Nemšovej do Revní.

Cigáni! Satmárska polícia v Batíze chytila bandu kočujúcich cigánov, ktorá na území satmárskej stolice spáchala dve vraždy a 40 vlámaní.

Veľké železničné nešťastie udalo sa v Taliansku medzi stanicami Pasion-Siavonesco a Codivipo. Jeden vojakov vezúci vlak srazil sa s jedným nákl. vlakom. Päťnásť ľudí prišlo o život a vyše 80 vojakov bolo ranených.

Povďační ľudia nachodia sa ešte i v dnešnej dobe. Tak jesto mnoho osôb, ktoré od choroby svojej skrze Müllerov duplovano-magnetický kríž a či hviezdu oslobodené sú, ktoré výraz dávajú radosti a povďačnosti svojej, a vynálezcovi čo len v pár riadkoch svoje uznanie vyslovujú. Tak dnes máme nasledujúce riadky po ruke: «Ctený Pán Müller! Ja dlhý čas trpel som na lupanie ľavej nohy, na bezsnivosť a klopania srdca. Náhoda ma oboznala s vaším elektromagnetickým krížom. R. B. Nr. 86967; kúpil som si jeden za 3 zl., 12. júli roku 1899; odkedy ho nosím a upotrebúvam, je po mojej chorobe. Preto pokladám si za povinnosť, Vám moju najúprimnejšiu vďaku vysloviť s tou prosbou, by ste mne ešte jeden taký kríž, pre môjho priateľa V. H. — tú istú chorobu majúceho — sem poslal. S úctou Martin Neu,

hostinský v kantíne, Budapešť Rettek-ulica, kasáreň». Preto odporúčame všetkým trpiacim na lámku, lupanie, záduch, bezsnivosť hučanie uší, padúcu nemoc, by sebe jeden aparát, ktorý len 3 zl. stojí, od pána Müllera, Budapest, V. Kalmán-utca, č. 18/c. objednali.

Spoločná púť do Lurdu. Dňa 4. októbra, to jest vo sviatok Svätého Ruženca pohne sa krajinská púť na milostné miesto blahoslavenej Panny Marie, do Lurdu. Duchovný vodca: velebný pán *Ján Simonsics*, farár, *Szoblahó* (Trencsénm.). — Odehodi dňa 25. septembra a nazpät príjde dňa 10. októbra. — *Smer cestovania*: Budapest, Fiume — Velence — *Milano*, Genua — Nizza — *Marseille* Toulouse — *Lourdes* — Tarbes-Cette — *Genva* — *Milano Pádua* — Velence — Fiume — Budapest. — *Ceny pre vúttníkov*: I. trieda 490 korún, II. trieda 370 korún, III. trieda 210 korún s najlepším osem dňovým zaopatrením, III. trieda bez zaopatrenia 190 korún. — *Processia* zabaví sa po jednom dni na týchto miestach: Milano, Marseille, Genua, Pádua. V Lurde pobudne ale za štyri dni. — S vysvetlením a programom vďačne poslúžia: velebný pán *Ján Simonsics*, farár, *Szoblahó* (Trencsénm.) a pán *Ján Beszedits*. Budapest, VIII., Práter-u. 65. I., 16.

Istý nábožný dobrodinca oznámil sporiadateľstva, že ku cestovným trovám 20—25 chudobnejších pútníkov je náklonný prispeť s 20—20 korunami. Následkom toho všetci tí, ktorí prihlásia sa do 15-ho septembra, s III-tým triedovým stravovaním 190 korún, bez stravovania ale len 170 korún platia, jestli ich farár zašle o nich svedectvo chudoby na hlavného poriadateľa.

Oznam.

Náš vremlilovaný velebný pán páter *Zaosek*, jakožto veľký dobrodinca chudoby, svoje diela «**Tridsaťročné jubileum farárskeho uradovania**» a «**Odrobinky svatby kani galilejskej**» obetoval čo milodar na sriadenia nového kostola Lutišského.

Úctive tedy prosím všetkých dobrodincoch chudoby, aby skrz zaopatrenie týchto poučno-zábavných knižočíek, pri prečítaní rozveselenú myseľ svoju — k obetovaniu milodarov pohli. — Kto má dobré srdce a chudobu miluje, nech sa hlási o knižočky u dolupodpísaného, ktorý niekedy pod menom «*Kozák*» alebo «*Jano zbúdy*» v našom milom «*Krestane*» dopisuje.

Cena je dľa možnosti; a preto nech sa nik nedýva na to, kolko je toho: ale na jaký cieľ. Hovorí sa: «*že dobrého býva málo*»

Láskavé príhlasy vďačným srdcom prijmem — a s chudobou za všetkých dobrodincoch sa modliť budem.

V Lutišiach, dňa 1. aug. 1903. o. p. Ó-Besztercze (Trencsén megye.)

S hlbokou úctou sa značím *Ján Greben*, farár.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utca 2. (svoj dom)**. Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Dočovávanie oviec.

V posledných časoch to bolo počuť od hospodárov, že nenie hodno s ovcami zapodievať sa, lebo pritom vraj nenie žiadon úžitok. Aj tak to bolo, lebo do západných krajín nemohli sme vyvážať pre veľké mýta, v ostatných krajinách však toľko oviec dochovávajú a vlny dorobia, že nenie sú na naše utisnutí, a tak prinútení sme boli v krajine predať zbytok náš, ponevác ale ceny veľmi lahodné boly, nenie div, že hospodári ztratilí vôľu zapodievať sa s dochovávaním oviec. Následky toho boly, že toto aj v takých okoliach nechali tak, kde lacno vedeli držať ovce. Teraz chvalabohu o voľačo lepšie stojíme v ohľade tomto, ba to zkusujeme, že ovce a plodiny jejích prichádzajú do ceny. Dobré sa vypláca dochovávanie oviec obzvlášte v tých krajinách, kde je mnoho slamy, a kde sú vrškovaté a suchšie pastviny, úhory a strniská, na ktorých by inakší dobytok nevyžil. Práve preto znovu musíme sa dať do dochovávaní oviec, držiace pred očima všetko to, čo vedie k prospechu a čo ku škode. O tomto chceme poučiť hospodárov na krátko, lebo nezdar minulých rokov tomu privlastňujem, že nemali dosť učnosti k tejto prospešnej veľmi práci.

Aj ovca je práve tak užitočná vo svojom druhu, ako aj ktorékoľvek iné domáce zviera, a len tam nenie ich hodno držať, kde nemože pustošiť často. Ovca donáša úžitok s potomkami, s mäsom, s mliekom, s vlnou a s trusom.

Cieľ, pre ktorý hospodár ovce drží môže byť rozdielny. Chová buď na mäso, pre vlnu, alebo k vôli syru; obyčajne všetky tri okolnosti vedú ho pri tom. Ten hospodár, ktorý úžitok chce brať z dochovávaní oviec, musí poznať druhy (fajty), ktorým zodpovie kraj, kde ich chovať chce; musí mať dostatočnú zkušenosť a schopnosť, a musí aj na to brať ohľad, či hospodárstvo jeho zodpovedá tomu, aby aj s týmto preukázal úžitok. Ten hospodár, ktorý naučil sa, jako možno dorobiť tú najjemnejšiu vlnu, istotne bude držať merínske ovce; ten, ktorý pozná vlastnosti anglických oviec, takéto bude na mäso chovať. Malý hospodár ale, ktorý žije medzi jednoduchými pomerami, ktorý možnosť a učnosť nemá, uspokojí sa s takými ovcami, ktoré najlepšie zodpovedajú jeho okolnostiam, nie sú háklivé a donášajú viacnásobný úžitok. Takéto chová a množí v čistej krvi, alebo mieša, to jest z tej istej fajty vezme barana a ovca, alebo z inej mater a z druhej otca, a tých pári. Ale nenie dosť, aby hospodár vybral fajty k množeniu, ale musí ich rozumne páriť, opatrovať a jahnence bedlive vychovávať, aby pri týchto mal dobrý ošoh.

Hoc ktorú fajtu oviec pestuje, hlavná vec je, aby vybral plemenákov, lebo len od zdravých, od pekných a od silných baranov a oviec môže dostať podarené jahnence. Z takýchto potom vychová ovce, ktoré síce budú na mäso, na dojenie a vlnu, slovom v každom ohľade budú užitočné.

Ovca vtedy je síca na plodenie, keď dosiahla $\frac{3}{4}$ čiastku dospelosti, čo býva okolo $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ roku. Barana

možno páriť do 5—6 roku, ovca dotedy, pokiaľ ľahne podarené jahňa.

Ovce obyčajne koncom jasene zvykli sa páriť, ale aj inokedy sa pária, a to lebo v stáde na slobode, alebo v krdle, keď zavreme jedného barana s dakoľko ovcami, konečne, keď k baranovi len po jednej púšťame páriace sa ovce.

Keď v stáde na pašienku sa pária, nerátajme na jedného barana od 25—30 oviec viac behom 4—5 týždňov, lebo ináč baraní pred časom sa vysilia, ovce však budú mať plané jahňatá a k tomu aj málo. V krdli páriace na jedného barana môžeme rátať 40—60 oviec, keď ale pojednej púšťame ovce k baranovi, tak môžeme rátať 70—80.

Pre hospodára najlepšie je, keď ovce v lete sa pária a v zime ľahnu, lebo vtedy lepšie dbajú o kotné ovce, a jak tie, tak aj jahnence lepšie opatrujú, lenže musíme dodať, že spojené je to so škodou, lebo zvieratá s drahšou krmou musíme chovať. Keď chceme, aby ovce na jar ľahli, tak párieme ich v jaseni. Toto je najprirodzenejší čas. Prednosti jeho sú, že jak ovce, tak aj jahnence vychádzajú na pašu, a tak držanie nekoštuje mnoho. Ale aj toto má zlú stranu, lebo vrtkavé (menlivé) jarné počasie narobí mnoho škody v stáde, ba aj vypadne mnoho jahnencie.

Sú okolia, kde ovce v lete ľahnu, vtedy matky sa v zime pária. Prednosti toho sú, že kotné dobre doja, ktoré jahnence majú, paprajú sa, a od cecka odlúčené barance po roku hojnosť vlny majú. Lenže ani tento spôsob množenia nenie bez škody, lebo ovce v zime ťažko sa pária, a vtedy ich treba kúpať a strihať, keď sú v najväčšom stupni bachraté, čo im škodiť môže. Za najprihodnejšie uznávam, keď polovica oviec ľahne v lete, a druhá polovica v zime.

Ovce päť mesiacov bývajú kotné, a keď sme ich zachránili od škody, ľahnutie bude riadne. Zo 100 oviec obyčajne 90—95 zostane kotných a 5—10 jalových. Pri najlepšej opatere 5—10 oviec potratí ľahnutie. Na to nech je hospodár prichystaný.

O tom nemusím obsírne písať, že jahnence potrebujú dobrú opateru. Jaknáhle uschli a ku sile prišli, priložíme ich k matkám, aby vycicali prvé mlieko, ktoré čistí črevá. Prv ale musíme umyť vemäno ovce, a kolo neho vlnu obstrihať. Jakže daktorá ovca má dve-tri jahnence, a nie je vstave ich vychovať, zbytočné dajme do opatrovania takej ovci, ktorá ztratila jahňa, lebo umelecky nadávať je veľmi ťažká úloha. Dojné ovce musia dostávať takú krmu, od ktorej dostanú veľa mlieka.

Jak ovce na pašienke ľahly, vtedy silnejšie jahnence necháme pri matkách, jak ale v ovčienici ľahly, tak jahňa po 3—4 dňoch oddelíme, a len keď má cicaf — denne 4 razy — pripustíme ho k materi. Tritýždňové jahňa počína jesť krm, od toho času najprv tri, potom dva razy, konečne už len ráz pripustíme ho cicaf, lenže musí dostať dobré seno, a čo len päť deka obroku. Po trefom mesiaci — možno aj prv — navždy odlúčime a zväčšíme porciu pokrmu, a síce: v prvom mesiaci po od-

lúčení dostane 25—40 deka sena a toľko obroku, (ovsa) koľko vládze zožrať; v druhom a v treťom mesiaci dostane (ak len nechodí na pašu) 50—80 deka sena, 10 do 20 deka obroku každý baranec. K tomu slamy, jakže je možno aj burgyne z válova, čo kone a rožný dobytok nechal. Jak barance chodia na pašu, len vtedy ich máme krmiť, keď nenajdú tam dostatočného pokrmu. Pripomením ešte, že dobre je keď suchú krmu miešame so zelenou.

Polročných barancov treba oddeliť dľa pohlavia, a horších vymuštrovať.

Obyčaj je jahnenec značiť, škopif a chvosty zkrátiť (zmrzačiť). Úkonom týmto je podrobené jahňa, keď cicia. Dočasné značenie z toho pozostáva, že zavesíme tabuľku barancovi na krky s tým číslom, ktoré má mater jeho, aby sme vedeli, že ktoré jahňa ku ktorej materi patrí. Potom ich s číslami poznačíme na ušiach. Škopenie odhavý rozumný valach. Chvost ovci preto treba zkrátiť, aby s ním vlnu — na zadnej čiastke tela — nedošpinila. Čo sa týče muštrovania, to lebo vtedy prevedieme, keď jahnenec cicajú, alebo keď sme ich odlúčili. Vymuštrujeme či jahnenec či ovce, ktoré majú isté chyby, a nie su síce k páreniu. Tieto lebo zaraz predáme, alebo vykrmíme. Toto je tiež veľmi dôležitá vec, lebo bez takéhoto muštrovania nemôžeme vychovať pekné, zdravé a užitočné stádo.

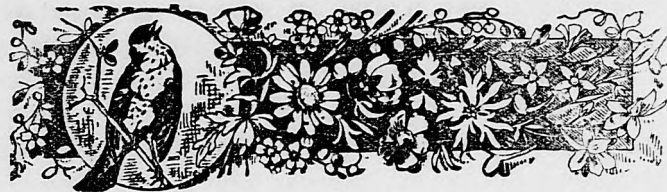
Ovci to je na úžitok, keď toľko pokrmu dostane, koľko potrebuje. Chybý teda ten hospodár, ktorý tak ich krmí, že div sa neochváta, alebo ktorý nechá ich hladovať. Malý hospodár k tomu nech primerá mieru a dobrotu pokrmu, aby s tým pri dobrej sile udržal ovce, ktoré pre vlnu a mlieko drží, tie ale, ktoré krmí, viac a viac brali na seba. Keď zbadá, že sa kazia, zaraz nech popraví chovu. Ovce môžeme krmiť na pašienke, na úhore, na lúke, na strnisku, alebo krmíme ich v ovčieni, v maštali s rozličnou krmou.

Pašienka dáva najpríhodnejšiu a najlacnejšiu krmu. Ovce, ktoré držíme pre vlnu, výbornú pašu najdú na vrehnatých javorinách a na takých trávnikoch, kde tvrdá tráva a voňavé rastliny rastú. Pre dojnú a krmnú ovce dobré sú bujné doliny a lúky. Na jednom hektári dobrej lúky vyžije 20—25 oviec, na slabšej 10—10, na planšej 1—5 kusov, rátajúc 7—8 mesiakov na pasenie. Nenie dobre pásť veľmi veľké stádo. Takéto podeliť treba na menšie krdle, menovite: matky a jahnenec, 2. barany a škopy a 3. barance. Alebo: 1. matky a jahnenec, 2. barany, 3. škopy, 4. jalové matky a 5. barance. Vyháňajme mladé stádo na blízku a dobrú pašienku, tak podobne na dobrú pašienku matky s jahencami a baranov; na ďalšiu a planšiu škopov, jalové a vymuštrované.

Pri dobrom počasi a rozumnom pasení nemusíme dávať ovciam náhradnú krmu, ale keď je pašienka planá, takže ovce nenažerú sa na nej do sýtosti, alebo keď ju slnko vypáli: krmiť musíme ovce, lebo ináč schudnú a pokazia sa. Majme aj o to starosť, aby ovce v letnej páľčivosti v tóni oddýchnuť si mohli. Bráňme ich od hmyzu, nechodme s nimi po bahniach a blízko močarín, medzi

pichlavou krovinou, lebo tam potratia veľa vlny. Hlavná vec je, aby sme mali spoľahlivého a ľudského valacha, lebo od toho veľmi mnoho závisí.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Z Trenčianska.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresfane».

Kto je priateľ Iudu? . . .

Dňa 24-ho augusta tohoto roku vydržovali priatelia Iudu svoje veľké shromáždenie v Žiline. Srdce každého plesalo od radosti, keď videl v tak veľkom počte shromáždených vodcov z celej stolice na jednom mieste sídených. I tí, ktorí chybali, istotne duševne prítomní boli. Pre povinnosti nemohli sa dostaviť, zato ale tiež tak iste smýšľajú, jako i ostatní. A jak by nie? . . . Vážne polozenie terajších politických časov núti každého priateľa Iudu, aby Iud svoj zastával. Preto bolo vidieť na tvárach shromáždených priateľov Iudu veľkú oduševnenosť za prácu, ktorá má náš Iud z otroctva vyslobodiť. Tam sa dalo vidieť, že duch Iudovej strany v Trenčianskej už umierajúci vstal z mrtvých, ale tak, žeby viac neoslabil, lež vífazoslávne pod vystretou zástavou bojoval.

Áno, presvedčení sme, o schopnom a smelom duchu ku silnému sriadeniu Iudovej strany v Trenčianskej. Teraz už máme i dobrého hlavného vodcu i smelých ostatných vodcov, ktorí sú úplne neodvislí a úkladov mameluckých sa neboja. Videli sme tam viac pánov svetských, ktorí sú samostatní, jako pán *Rudolf Krupec*, pán pravotár *Emil Gyuriss*, pán pravotár *Brežný*, pán pravotár *Micsura*, pán horár *František Horvath* atď. Sú to páni, ktorých minulosť svedčí, že sú opravdoví priatelia Iudu a horliví bojovníci za zásady Iudovej strany.

A tak Iudová strana v Trenčianskej sa úplne s organizovala a presvedčený je každý o tom, že bude i blahonosne účinkovať. Na jej čele stoja takí mužovia, ktorí ani za masné hrnce, ani za sladké slúby a reči zklátiť sa nedajú a sladké úsmevy liberálnych a staroliberálnych pánov do zmätku z nich žiadneho ani najmenej neprivedú.

Preto Iudia, ktorí nosíte v sebe ducha kresťanského a chcete, aby ste z jarma liberálneho už ráz oslobodení boli, slyšte slová vašich vodcov, vašich to jediných priateľov a nasledujte ich. Nadovšetko ale odporúčam vám usilovne čítať nášho obľúbeného «Kresfana» jakožto všeobecne uznaného priateľa Iudu, ktorý všetky záležitosti

vaše vždy a všade zastupuje a vám veci vždy zdravé a pre život potrebné prednáša.

Daj to Pane Bože, aby sme čím skôr v celej Trenčianskej volali:

Nech žije ľudová strana!

Jano z búdy.

Považská Bystrica.

Prevelebný Pán Redaktor!

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Remeselníci horného vidieku vystavili svoje výrobky na výstave žilinskej. Ja, jako remeselník nemal by som si dovoliť o výstave tejto písať, a tak pred verejnosť vystúpil, lebo uznám, že som nie schopný o tejto veci tak živý obraz cteným čitateľom pred oči predstaviť, jako to on zaslúži.

Okoľnosti moje — žiaľbohu — nedovolili mi, aby som sa aj ja na výstave zúčastnil s nejakou prácou. Ale chcú sa poučiť a zdokonáliť som si aspoň výstavu tú poobzeral.

Srdce mi radostou plápolalo, keď videl som spolu-bratov, známych, priateľov a spoluobčanov svojich súčasťených sa na výstave so svojimi výrobkami.

Obzvlášte ale tešil som sa vtedy, keď videl som tu vystavenú krásne a čisto vyrobenú vlastného odboru prácu, jako by karlovskí obuvníci mali «rande» s jejich výrobkom v Žiline.

Obchodníci naši obozrite že si tú výstavu a obráťte sa na tých, ktorí s dôkladným výrobkom vynikajú tak že a o krátky čas naše obchody naplnia sa — pre všeobecné dobré — výlučne s domovým výrobkom.

«Pomáhaj si človeče aj Pán Boh ti pomôže» hovorí porekadlo. Keď my remeselníci a obchodníci pohľad budeme aj naďalej s vlastným svojim výrobkom, marné bude všetko naše namáhanie; bieda, núdza, psota a nedostatok bude aj naďalej umiestnená v rodinách a v bytoch našich.

Ešte jedno chcem spomenúť našim spoluoratom, a síce: Opustení, zanedbaní sme je pravda, ale usilujeme sa pre všeobecné dobro o rozkvet drahej vlasti, aby učenci a pomocníci naši, ktorí miesto naše jednú zastanú, nielen dokonali v remese, ale aj — nakoľko to duch času požaduje — i vzdelaní remeselníci sa stať mohli. A preto učencov našich usilovne nechajme navštevovať priemyselnej školy.

Nesvedomitosť by to bolo, aby skrze sobeckosť majstra učencov na vzdelanosti ujmu trpel. Učencov je zrkadlo, ktoré najživšie ukazuje verejnosti schopnosť a vzdelanosť majstra.

Vrelý vďak nášmu blahorodému p. hlavnému slúžnemu Ignácovi Rada, ktorý priemyselnú školu u nás vyprostredkoval, založil a o ktorú sa aj stará.

Učenci naši s jejich jednoduchými výrobkami sa tiež zúčastnili na výstave.

Peknú výstavku sme mali ale dňa 22. júna tohoto roku, keď učenci naši na zkuške v priemyselnej školy

ukázali i nám starým, že remeselník sa dnes vždy vzdelávať musí.

Preto bratia moji obozrite že si té práce odboru nášho v žilinskej výstave, veď je ona pre nás hornouhorských remeselníkov mnoho hodná. Tým pánom ale, ktorí to s ohromnou usilovnosťou — napriek veľkým neduhom — usporiadali, vykriknite:

«Sláva vám!»

Štefan Lichtmann, obuv. m.

Trnava.

Velavážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Dňa 28. augusta mali sme slávnostné výročné valné zhromaždenie nášho «Sväto-Vojtešského Spolku». Shromaždenie otvoril vrelými slovami vel. p. predseda *Štefan Bezák*. V reči svojej poukázal najprv na blahodarnú činnosť spolku v záujme šírenia vzdelanosti a dobrých mravov. Po druhej povedal aj to, že: «prečo ozývajú sa tak často nad nás tie divoké hlasy proti správe nášho jediného katolíckeho strediska, v ktorom je náš spolok? Istotne len preto, že náš spolok rozširuje vzdelanosť a dobré mravy medzi ľuďmi slovenským; od čoho my však neupustíme nikdy, lebo veď tým konáme dielo bohumilé a zákonné».

Potom vel. pán *Martin Kollár*, správca, podal zaspeknú správu o činnosti spolku. Konštatoval ten smutný fakt, že je náš ľud zaostalý a v pokroku veľmi hatený. My teda chceme mu pomáhať aspoň tým, že podávame mu dobré knihy na čítanie. Za týmto predostrel nám záverečné účty, a síce: za knihy utrhlo sa 43.448 korún. Členovských príspevkov bolo 9658 korún, takže celkový príjem obnášal spolu 69.779 korún aj 57 halierov. Majetok ale 255.678 kor. 90 halierov, v čom je už i základina sv. Písma 32.827 kor. 6 hal. Sklad počítaný je v hodnote spolkového domu 43.000 korún.

V záujme vyhotovenia sv. Písma riadi sa redakčný výbor pod predsedníctvom vel. pána Jána Donovala. — Dalej: za tajomníka spolku vyvolili sme si pána *Fraňka Urbánek*. Dotyčne musím spomenúť ešte aj to, že valné zhromaždenie uzavrelo, aby Spolok sv. Vojtecha telegraficky pozdravil pápeža Piusa X. a vyslovil mu svoj hold.

Na konci mojej krátkej zprávy chcem ešte povedať k našim milým čitateľom to, aby boli dôslednými sme vždy nielen dľa mena krešťania, lež i dľa skutkov. Majme vieru, ale spolu oplývajte ňou i skutky.

Daj Pán Boh mnoho zdaru nášmu spolku! —*lmy.*

Pešťbudín.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Milí pešťbudínski slovenski krešťania katolíci! Nie mnoho, ale niečo krásneho a pozoruhodného vám chcem zdeliť.

Jako vám je známo, že už máme «*Katolícky delnícky Kruh*», v ktorom sa naša mládež nevinne zabáva a seba pomocou čítania alebo prednášania humoristických (veselých) prednášok vzdeláva, aby i ona mohla

stat sa mohla na poli národa povedomou a pre život súcou.

Tak i túto nedeľu mali sme zas slávnosť, a síce bola to «Slávnosť k počte nového pápeža Piusa X.», ktorú usporiadal vel. pán E. Sándorfi, predseda «Kruhu» s nasledujúcim programom: 1. Pápežská hymna, ktorú štvorhlasne zaspieval spevokol «Kruhu». 2. Úvodná reč vel. pána predsedu a za tým rečenie, spev a zas záverečná reč predsedova.

Pri slávnosti tejto miestnosti Kruhu bola celkom vyplnená. Tak aj na predpoludňajších a odopoludňajších službách Božích účasť brali všetci členovia a veriaci slovenskí.

Po tejto slávnosti mládež Kruhu predstavila nám veselý a zaujímavý kus «*Bol v Paríži*». Hrali: A. Kacian, Ferd. Verosta, sl. Anna Majerčík a sl. Gizella Kustra. Úlohy tohto, tak pre nás zaspalých Slovákov kusu, boli u tých najlepších sil rozdaté a preto aj zaslúžili si pochvalu.

Naša mládež chystá sa na budúci mesiac predniesť krásne a väčšie hry. Len jedno je chyba, že nemajú javišta.

No, ale úfam si, že peštianska robotnícka trieda začína sa kde-tu organizovať a do Kruhu toho prichádzať. A jakonáhle to bude, vtedy nebudeme sa ľakať hrozby, vystúpime si všade smelo, tak, že kráčať budeme cestou tou, po ktorej sám Ježiš Kristus kráčať, a ktorou nám, ako verným Slovákom tiež kráčať treba. Teda ty milý a verný v práci slovenský Iudu! No že pretri si už raz oči kaprinou zo spánku tuhého zalepené, aby si vidieť mohol a nasledoval vieru Krista a cestu skutkov dobrej náuky! No-že pilne navštevuj tento náš milý «Kruh», ktorý je veľkým pokladom pre jedného každého! —li—

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Jeden občan F. M., v M. Či sa máte pravotiť, na to je ťažko odpovedať. Že môže človek prehrať nespravodlivo, to je pravda; ale žeby bez príčiny prehral, to už nie je pravda. Najlepšie by vám ale bolo, keby ste sa dobrovoľne pokonali.

Do Šaštína. Bezmenné dopisy žiadon časopis neuverejňuje, a tak ani my to neučiníme. Statočný človek otvoreným čelom stavia sa v oči každému a neskrýva sa za ohradu. Nakoľko sme mihli očima do vášho dopisu, zbadali sme, že vy ste nie je žiadon pedagóg, ale auktority na poli pedagogie vynikajúce neuvádzate, ktoré učia, aby dieťa na základe reči materinskej sa vzdelávalo, lebo len touto cestou najlepšie dá sa vyvinuť mravný cit, čistý pochop a rozum dieťaťa. No šťastlivú cestu vám prajeme ku tomu tleskaniu tých vašich — pánov, ktorí tešia sa nad takým pokrokom a keď uznáte, že ste tak dobrý pedagóg, že do cudzej pôdy ešte aj presadené byliny presádzate — avšak na darmo, lebo keď i vyklíčia, časom

zakrnia tak, že veru dosť malý pôžitok prinesú. Slovom, je to hrdá usilovnosť pre Iudu. Drahý p. Brat počujte! My povieme vám to, že lepšie by bolo, keby ste takto radšej pamätali na to logické tvrdenie: Kde je základ argumentácie hlúpy aj vývod z nej je hlúpy. Teda osviet že vás Duch svätý!

Roľník v Perneku. Od red. «Slov. Týždeník.» dostali sme tú zprávu, že čím viac tým lepšie. Predávať môžete všade smelo. Na druhú otázku vašich požiadaviek odpíše vám správa listovne. Keby ale nebolo vám to možné, vtedy odovzdajte to *T. S.*, ktorý to istotne vám bude sa vynasnažovať čím rýchlejšie vybaviť. Číslo «Kreššana» pošle vám naša administrácia.

Kopanický. Vďaka za zprávu. Uverejníme ju ale len v budúcom čísle.

Velp. K. J., v Ter. Ako počúvame dosť chvalitebne začína sa rozširovať. Odpíšeme vám tieto dni. Kavcie ešte niet; ale ufajú, že počiatkom tohto mesiaca už vstúpi sa do riadneho života.

Robotník v Kath. Ten robotnícky spolok chce len tých oratovať, ktorí sa ešte dajú. Známe dobre všetky plány peštianskych socialistov. Ako dozvedáme sa, že i medzi našimi Slovákami už začínajú mať výbornú pôdu, ale rozumejte len pre seba. Pravda cirkev naša oproti tomu ešte nič nerobí, ale tak sa nám pozdáva, že pozdejšie bude prinútená istotne chopiť sa dačoho, lebo ináčej nakaziť sa môžu všetci. Tu na okolí Pešti je už — možno povedať — aj daktoré okolie veru dosť nasiaklé. A teraz to pôjde ešte ďalej. Sú to takí apoštoli, hockedy aj obesit sa dajú. Jestli možné vám, len čo najskôr. Srdečný pozdrav!

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreššana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdeca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 hal.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdeca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdeca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Chlieb Svätého Antona alebo dva obrázky z pobožného života, zfotoval *Zaosek*. Vydáva redakcia «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predpláťteľom «Posla Sv. Antona» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za 10 hal. Knižočka táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženských. Nezabudnite si ju čím skorej kúpiť. Pište pre ňu na adresu: «Posol Sv. Antona», Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života Iudu. Poslovenčil *Andrej Hladký*. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku

prekážaniu opilstva nieto lepšieho prostriedka, ako táto knižočka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostať ju u tejto adresy: «*Posol Svätého Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatitelia «*Posla Svätého Antona*» obdržia túto knižočku zdarma.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. Ludovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.).

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapešť, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

«*Posol božsk. Srdca Ježišovho*» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a profesor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Dennica. Ročník VI. Číslo 7. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolez). Predplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stranách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a prakticky. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ač-

koľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Kto má knihy do daru?

Prosíme všetkých šlachetných ľudomilov, ktorým leží na srdci osveta kresťanská chudobných delníkov budapešťanských, aby ráčili láskave pripomocť nám ku založeniu primeranej knižnice pre «*Budapešťanský katolícky delnícky kruh*». Kruh tento sl. vládou potvrdený započal už účinkovanie svoje: objednal si miestnosť za 600 korún a členovia jeho ochotne prichádzajú po nedielkách k rozhovoru a prednáškam v duchu kresťanskom držaným. Ale príspevky členovské sú tak skromné, že z nich nemožno nám založiť knižnicu a vôbec pri chudobe našich tunajších rodákov-robotníkov odkázaní sme na priazeň každej šlachetnej duše, ktorá i v tom slovenskom robotníkovi vidí človeka a katolíka Kristu verného. Kto tedy máte snáď zbytočné pre seba knihy náboženské a mravnopoučné v reči slovenskej alebo v reči maďarskej písané, ráčte tiež doposlať na nížeudatú adresu. Kto chce sa smilovať nad našimi tunajšími bratmi, nachodiacimi sa v biednom postavení bez práce, a chcel by daktorým halierom príspeť týmto polutovaniahodným bratom našim ku pomoci: ráčiž milodary svoje tiež na túto doposlať adresu: *Edvard Sándorfi, Budapešť, VIII., Tavaszmező-u. 19.* Miestnosť súkromná spolku nášho je: Bpest, VIII., Práter-utca 33.

Všetky slovenské knihy

dostať u **J. Gašparika** knihkupa v Turčianskom Sv. Martine (Turócz-Szent-Márton). Soznam knih pošle sa každému zdarma.

Do úctivej pozornosti odporúčam

bal sam Svätého Antona Paduanského. Nezčísle mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že ctiteľia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neudhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve, hlavybôfu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halierov.

K dostaniu výlučne u

Jozefa Hübnera, lekára «Červeného kríža, Baja, Erzsébet királynéút 22. szám.

Najlepšie

Košé

dodáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahľadať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco zamenné a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benédikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Veltov kříž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojíme: pri lámke, lúpáníu, astmatických neudhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov po-

Nietajni prostriedok

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti posteľe, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme etené obecnstvo, že mój aparat nemá sa držať za aparat Völtu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto mój dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój aparat upotrebiť.

Malý aparat stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparat 6 korun. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Krainer záživná múka pre svine

od doktora Trnkóczyho, ztučnujuci a ochranný prostriedok polepšuje a rozmnožuje: mäso, masť, chut a zdravie. Zdravým sviniam dostatočné je týždne do pokrmu, za jednu lžicu dať. 1 obálka za 50 halierov k dostaniu je vo všetkých ochodoch, 5 obálkov 3 koruny s dopostaním už aj dobiereky z pošty na sklade fabriky

Apatieka „Trnkóczy“ Laibach (Krain).

Počkajúce listi aj úradné uverejnenia spresvedčením účinku prachu tohto jak u chorých u zdravých sviň každý den dochádzajú.

S 5-ročnou zárukou! rozposielam s najlepšej diamantovej ocel zhotovené britvy.

Objednávajúca adresa:

JOZEF SOHR

Somogy-Szill, číslo 21.

Ráče jednu objednávku na próbu urobiť a vydarenie je isté. — Prihodné ceny: 1. číslo 1 zl. 40 kr., 2. číslo 1 zl. 60 kr., 3. číslo 2 zl., 4. číslo 2 zl. 40 kr. Pri objednaní 5 kusov bez platenia pošty sa rozposiela. Ku každej britve jedna cenná schránka zdarma. Obrázkový cenník v každom jazyku pošlem.